НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
1000 София, бул. "Княз Александър Дондуков" № 52 Телефон: 0700 18 700 Факс: (02) 9

Rumen Spetsov
National Revenue Agency
Serial number 15b5d65888d3ea3a5

X 92-00-1300/23.05.2024 г.
ЦУ на НАП

Рег. №
ЦУ на НАП

чл. 42 *от Закона за мерките срещу изпирането на пари* (ЗМИП)
чл. 25 *от Правилника за прилагане на ЗМИП* (ППЗМИП)
чл. 26 от ППЗМИП

ОТНОСНО: прилагане на разпоредбите на ЗМИП и ППЗМИП при идентификация и установяване на клиент като видна политическа личност (ВПЛ) или свързано лице с такава личност от организаторите на хазартни игри, получили лиценз за организиране на хазартни игри на територията на Република България съгласно ***Закона за хазарта*** **(ЗХ)** и от лицата, които извършват по занятие сделки с валута в наличност в обменни бюра

Настоящото становище се издава на основание чл. 10, ал. 1, т. 10 от ***Закона за Националната агенция за приходите*** за разясняване практическото приложение на чл. 42 от ЗМИП, чл. 25 от ППЗМИП и чл. 26 от ППЗМИП с оглед законосъобразното прилагане от страна на организаторите на хазартни игри (ОХИ), получили лиценз за организиране на хазартни игри на територията на Република България съгласно ЗХ и от лицата, които извършват по занятие сделки с валута в наличност в обменни бюра.

I. Понятия

Видни политически личности по смисъла на чл. 36, ал. 2 от ЗМИП са физически лица, които изпълняват или на които са били поверени следните важни обществени функции:

1. държавни глави, ръководители на правителства, министри и заместник-министри или помощник-министри;

2. членове на парламенти или на други законодателни органи;

3. членове на конституционни съдилища, на върховни съдилища или на други висши органи на съдебната власт, чиито решения не подлежат на последващо обжалване освен при изключителни обстоятелства;

4. членове на сметна палата;

5. членове на управителни органи на централни банки;

6. посланици и управляващи дипломатически мисии;

7. висши офицери от въоръжените сили;

8. членове на административни, управителни или надзорни органи на държавни предприятия и търговски дружества с едноличен собственик - държавата;

9. кметове и заместник-кметове на общини, кметове и заместник-кметове на райони и председатели на общински съвети;

10. членове на управителните органи на политически партии;

11. ръководители и заместник-ръководители на международни организации, членове на управителни или надзорни органи в международни организации или лица, изпълняващи еквивалентна функция в такива организации.

Тези категории се прилагат съответно и доколкото е приложимо и спрямо длъжности в институциите и органите на Европейския съюз и в международни организации, като не включват длъжностни лица на средно или по-ниско ниво.

Съгласно чл. 36, ал. 5 от ЗМИП, за свързани лица се смятат:

1. съпрузите или лицата, които живеят във фактическо съжителство на съпружески начала;

2. низходящите от първа степен и техните съпрузи или лицата, с които низходящите от първа степен живеят във фактическо съжителство на съпружески начала;

3. възходящите от първа степен и техните съпрузи или лицата, с които възходящите от първа степен живеят във фактическо съжителство на съпружески начала;

4. роднините по съребрена линия от втора степен и техните съпрузи или лицата, с които роднините по съребрена линия от втора степен живеят във фактическо съжителство на съпружески начала;

5. всяко физическо лице, за което се знае, че е действителен собственик съвместно с лице по чл. 36, ал. 2 на юридическо лице или друго правно образувание или

се намира в други близки търговски, професионални или други делови взаимоотношения с лице по чл. 36, ал. 2;

6. всяко физическо лице, което е едноличен собственик или действителен собственик на юридическо лице или друго правно образувание, за което се знае, че е било създадено в полза на лице по чл. 36, ал. 2.

Разпоредбата на чл. 42 от ЗМИП изисква от задължените лица да разработят и да разполагат с вътрешни системи, които им позволяват да определят дали техният клиент или действителният собственик на техния клиент е ВПЛ, като същевременно позволява гъвкавост по отношение на източниците на информация при разработването на системата. За допълнително улесняване на задължените лица и техните клиенти да събират/предоставят необходимата информация и да са наясно с различните сценарии, при които техният клиент може да бъде сред категориите, изброени в чл. 36 от ЗМИП, е разработен образец на декларация за ВПЛ, който е Приложение № 1 по чл. 26, ал. 1 от ППЗМИП.

Съгласно чл. 42, ал. 2 от ЗМИП разработените от задължените лица ефективни вътрешни системи, които да им позволяват да установят дали потенциален клиент, съществуващ клиент или действителен собственик на клиент – юридическо лице или друго правно образувание, е ВПЛ, могат да се основават на един или повече от следните източници на информация:

1. информация, получена чрез прилагане на мерките за разширена комплексна проверка;

2. писмена декларация, изискана от клиента, с цел установяване дали лицето попада в някоя от категориите по чл. 36;

3. информация, получена чрез използването на вътрешни или външни бази от данни.

Специално внимание следва да се обърне на разпоредбата на чл. 42, ал. 3 (нова - ДВ, бр. 84 от 2023 г.), че установяването дали потенциален клиент, съществуващ клиент или действителен собственик на клиент - юридическо лице или друго правно образувание, е лице по чл. 36 **не може да се основава единствено на информация**, получена по ал. 2, т. 2.

II. Идентификация и установяване на клиент като ВПЛ или свързано лице с такава личност от организаторите на хазартни игри

При извършване на идентификацията, следва да се установи дали потенциален клиент или съществуващ клиент е ВПЛ или е свързано на такава личност лице.

Вътрешната система по чл. 42, ал. 1 от ЗМИП следва да използва повече източници на информация за установяване дали потенциален клиент или съществуващ клиент е ВПЛ или свързано на такава личност лице.

Източници на информация могат да бъдат - регистър на лица, заемащи висши политически длъжности, който е администриран и поместен на сайта на КПКОНПИ или от еходни регистри на други държави, когато става въпрос за чуждестранни видни политически личности, български или чуждестранен професионален софтуер, съдържащ бази данни с налична информация за видни политически личности или свързани с тях лица (World-check, Factiva, както и български правно-информационен софтуер, който съдържа такава информация), местни или чуждестранни медии, ползващи се с високо обществено доверие.

Извършената проверка в посочените източници се документира и заверява от съответния служител като задължително се записват часът и дата, както и имената и длъжността на лицето, което я е извършило.

По отношение на писмената декларация по чл. 42, ал. 2, т. 2 от ЗМИП, е текст съгласно Приложение № 1 към чл. 26, ал. 1 от ППЗМИП, може да се изисква и попълва от клиента в отделен документ или същата може да бъде включена като част от друг документ, изходящ от декларатора, но трябва да съдържа всички реквизити по описаното приложение и да не предизвиква съмнение относно лицето, което я подава, и относно съдържанието ѝ.

Прилагането на този способ от страна на ОХИ като единствен и самостоятелен не отговаря на изискването за рисково базирана система за установяване на качеството видна политическа личност.

III. Действия по идентификация на видни политически личности и свързани с тях лица от страна на обменните бюра

На практика основният метод, който прилага обменното бюро, за идентификация дали клиентите са видни политически личности и свързани с тях лица е чрез попълване от тяхна страна на писмена декларация, изискана от клиента, с цел установяване дали лицето попада в някоя от категориите по чл. 36 от ЗМИП – т.е. дали е видна политическа личност или свързано с видна политическа личност лице.

Писмената декларация по чл. 42, ал. 2, т. 2 от ЗМИП следва да съдържа реквизитите съгласно приложение № 1 към чл. 26, ал. 1 от ППЗМИП.

ППЗМИП допуска тази декларация да бъде включена като част от друг документ, изходящ от декларатора, като обаче трябва да съдържа всички реквизити съгласно цитираното по-горе приложение № 1 към чл. 26, ал. 1 от ППЗМИП и да не предизвиква съмнение за лицето, което я подава, и относно съдържанието ѝ.

Съгласно чл. 25 от ППЗМИП (изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., в сила от 01.05.2024 г.), обменното бюро следва да приложи поне два от способите по чл. 42, ал. 2 от ЗМИП, за да установи дали клиентът или действителният собственик на клиента юридическо лице или друго правно образувание е видна политическа личност, когато:

1. клиентът или действителният собственик на клиента е от държава, за която е налична информация за високи нива на корупция, или от държава - обект на санкции, ембарго или подобни мерки от страна на Европейския парламент и от Съвета или от Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации, както и в случаите на конкретни указания от страна на Европейския съюз или Организацията на обединените нации;

2. клиентът юридическо лице или друго правно образувание е със структура на собственост, която включва номинални собственици и управители или по друг начин затруднява установяването на действителните собственици и/или предпоставя анонимност;

3. при липса на реална дейност в страната и/или когато сметката се използва предимно за прехвърляне на средства между други лица;

4. при частично съвпадение на идентификационните данни с тези на лица, за които е налична негативна информация в бази данни или информация от открити източници;

5. в други случаи на установен по-висок риск по реда на глава седма от ЗМИП.

Повече информация за идентифициране на видни политически личности, свързаните им лица и установяване на произхода на средствата и източника на богатствата им може да бъде намерена на официалната интернет страница на ДАНС на следния линк:

https://dans.bg/images/stories/PID/Ukazania_2020/Nasoki_VPL.pdf

Разяснения за практическото приложение на раздел IV Разширена комплексна проверка, раздел V Идентифициране на клиенти и проверка на идентификация, раздел VII Изясняване на произхода на средствата с оглед законосъобразното предлагане от страна на организаторите на хазартни игри, получили лиценз за организиране на хазартни игри на територията на Република България съгласно ЗХ и от лицата, които извършват по занятие сделки с валута в наличност в обменни бюра са дадени със Становище изх.№М-91-00-45/18.04.2024 г. на изпълнителния директор на НАП.

Становището може да бъде намерено на официалната интернет страница на НАП на следния линк:

https://nra.bg/wps/portal/nra/zakonodatelstvo/drugi-normativni-i-podnormativni-aktove/550b6166-21ae-47af-b07d-fafb6469000b

Следва да се има предвид, че съобразно резултатите от актуализираната Националната оценка на риска, приета през месец февруари 2023 г., е установено, че видните политически личности представляват висок риск от изпиране на пари, включително за влагане и разпореждане на средства в чужбина, в т.ч. в офшорни юрисдикции, и за последващото им интегриране в ЕС и в Република България, чрез редица от схеми, описани в НОР. Това е един от най-високорисковите фактори, идентифицирани от НОР.

Информация за резултатите от Националната оценка на риска може да бъде намерена на официалната интернет страница на ДАНС на следния линк:

https://www.dans.bg/bg/msip-091209-menu-bul/rezultatirisk-mitem-bg